

ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

**ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬОГО
ПРОСТОРУ**

**HIGHER EDUCATION OF UKRAINE
IN THE CONTEXT
OF INTEGRATION TO EUROPEAN
EDUCATIONAL SPACE**

УДК 37.013-053.5(082)
ББК 74.200я43
Т 85

Рекомендовано Науково-методичною радою Східно-Європейського Інституту Психології (Україна - Франція). Протокол № 11 від 7 листопада 2019 року

Видання здійснене за сприяння Польської Академії Наук (Київське представництво), Міжнародної Експертної Агенції "Консалтинг і Тренінг" та Східно-Європейського Інституту Психології (Україна – Франція)

Редакційна колегія випуску:

Кремень В.Г., Савченко О.Я., Маноха І.П., Генрик Собчук (Польща), Ляшенко О.І., Коцур В.П.,
Вашуленко М.С., Бех І.Д., Виговська О.І., Петрочко Ж.В., Анджей Мірські (Польща),
Марія Гренвальд (Польща), Габріеле Сімончіні (Італія)

Відповідальний редактор випуску:

Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

Всеукраїнський науково-практичний журнал "Директор школи, ліцею, гімназії" – Спеціальний тематичний випуск "Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору". – № 4. – Кн. 2. – Том III (85). – К.: – Гнозис, 2019, – 436 с.

All Ukrainian Scientific-Practical Magazine "Principal of School Liceum Gymnasium" – Special Thematic Issue "Higher Education of Ukraine in the Context of Integration into the European Educational Space". – № 4. – Book 2. – Volume III (85). – К.: Gnosis, 2019. – 436 p.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 20652 – 10472 ПР від 31.03.2014.

Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних, психологічних та філософських наук Наказом МОН України від 06.11.2014 № 1279.

Збірник включено до міжнародних наукометричних баз: Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського).

У спеціальному випуску вміщені наукові статті фахівців з питань вищої та інших рівнів освіти, присвячені актуальній проблемі входження України до європейського освітнього простору. Перспективи євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонського процесу та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти, стандарти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою України сьогодні - ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та спроби розв'язання яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також – питання управління якістю освіти, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту, а також – умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. Для фахівців-освітян, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських проблем розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

ISSN 2309-7744

© Всеукраїнський центр ім. М. Пирогова, 2019 р.
© Східно-Європейський Інститут Психології, 2019 р.
© Міжнародна Експертна Агенція "Консалтинг і Тренінг", 2019 р.
© Видавництво "Гнозис", 2019 р.

СПЕЦІАЛЬНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ВИПУСК
ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

№ 4, Книга 2, Том III (85), 2019 р.

Тематичні рубрики випуску:

Сучасна освіта в Україні, Європі та світі:
тенденції і тренди

Управління і моніторинг якості освіти:
досвід та інновації

Психологічні, педагогічні та організаційні
умови запровадження європейських стандартів
вищої освіти

Новітні засоби навчання і виховання:
проблеми впровадження та стандартизації

Сучасний освітній менеджмент

Філософія, культурологія та психологія освіти

Послідовність середньої та вищої освіти як
загальноєвропейський стандарт

ISSN 2309-7744

Передплатний індекс
23974

ДИРЕКТОР
ШКОЛИ
ЛІЦЕЮ
ГІМНАЗІЇ

МОН. НАВН
Всеукраїнський
науково-практичний
журнал: рецензований

ISSN 2309-7744

Key title: Direktor školy, liceu, gimnazii.
Abbreviated key title: Dir.šk.liceu gimn.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 20652 – 10472 ПР
від 31.03.2014

Передплатний індекс
23974

НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ
З ПЕДАГОГІЧНИХ,
ПСИХОЛОГІЧНИХ І
ФІЛОСОФСЬКИХ НАУК

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Головний і науковий редактор
Ольга ВИГОВСЬКА

Зміст та анотації англійською
Наталія КАШУБА

Коректура

Наталія ВАСИЛЕНКО

Ольга ВИГОВСЬКА

Бібліографічний редактор

Наталія ТАРАСОВА

Верстальник

Дмитро МИРОНЕНКО

Відповідальний редактор

Ольга ВИГОВСЬКА

© О.Виговська, ідея та концепція
© О.Виговський, дизайн та оформлення
© Всеукраїнський науково-практичний журнал
«Директор школи, ліцею, гімназії», 2019
© Всеукраїнський центр ім. М. Пирогова

ПЕТРОВА А.А.,

аспірантка, Криворізький державний педагогічний університет,
м. Кривий Ріг, Україна

КОНТЕНТ-АНАЛІЗ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 2010-2019 рр. З ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

У статті проаналізовано дисертації напряму професійна туристична освіта опубліковані протягом останніх десяти років (2010-2019). Виокремлено проблеми наукових пошуків та еволюцію їх актуальності на різних етапах хронологічного періоду. Встановлено причинно-наслідкові зв'язки зміни актуальності тих чи інших напрямів досліджень. Спрогнозовано подальші напрями досліджень в галузі професійної підготовки фахівців з туризму.

Ключові слова: професійна освіта, туризм, туристична освіта, аналіз літератури, контент-аналіз, наукове дослідження.

В статье проанализировано диссертации последнего десятилетия по профессиональной подготовке специалистов туристической сферы. Выделено основные направления научных исследований и охарактеризовано степень их актуальности на разных этапах хронологического периода. Установлено причинно-следственные связи изменения уровня актуальности направлений в исследованиях. Спрогнозировано дальнейшие направления исследований в области профессиональной подготовки специалистов сферы туризма.

Ключевые слова: профессиональное образование, туризм, туристическое образование, анализ литературы, контент-анализ, научное исследование.

The analysis of scientific works in the field of professional tourism education requires in-depth research in our country recently. The reasons for this are pivotal changes in the system of specialists' professional training: the formation of a new standard for tourism education, the identification of a clear framework of general and professional competences, the changing of approach to education,

as well as its internationalization. We made a content analysis of all available abstracts of dissertations on the researched topic in electronic libraries in order to outline the general outlook of researched directions in tourism education, to highlight the current problems of the last decade and to predict possible ways of solving them. The object of the research is Ukrainian scientists' dissertation works from 2010 to 2019. The subject of research is the problem, which is revealed in the dissertation and the year of publication of scientific work. The purpose is to analyze the current research topics over the last decade and to outline the evolution of tourism education development during this period. The first half of the decade is characterized by the accumulation of theoretical knowledge and the bases' formation for the training of qualified specialists. Researchers focused on detailing professional training and responding to challenges of the world tourism's rapid development based on the developed theoretical standards in the second half of the decade. The topics, that should be given more attention in the following studies, are highlighted as a result of the study. Active digitization of the modern world leads to the formation of future specialists' readiness to use the latest technological advances in their professional activity. The importance of general disciplines' studying is not excluded, and together with the professional competencies' formation shape the world outlook of a person, make it possible to outline the overall picture of the world's development and form the main principles of sustainable tourism development. There are no studies of impact monitoring of the quality of higher tourism education on graduates' future career development. The results of the analysis make it possible to conclude that the theoretical and methodological basis for the professional training of specialists in tourist industry is practically formed and the problem of timely education response to the challenges of the tourism industry remains relevant.

Key words: professional tourism education, tourism, hospitality and tourism, Content analysis, research, education research, review.

Постановка проблеми. Поглибленого дослідження останнім часом вимагає аналіз наукових робіт за напрямом професійної туристичної освіти в нашій країні. Причиною цього є кардинальні зміни в системі професійної підготовки фахівців галузі: формування нового стандарту туристичної освіти, виокремлення чітких рамок загальних та фахових компетенцій, зміна підходу до освіти та її інтернаціоналізація. Ключовою особливістю сучасного інфор-

маційного простору є кількісне збільшення інтернет-джерел та самого наукового контенту, що унеможлиблює його якісне опрацювання та призводить до зниження загального рівня інформованості потенційного користувача. Тому узагальнення та своєчасний аналіз постійно зростаючої кількості досліджень вимагає якісно нових підходів до вирішення проблеми. Розв'язати це завдання в нашому дослідженні ми намагались за допомогою методу контент-аналізу, який дозволив провести кількісно-якісний аналіз наукових текстів та виокремити певні тенденції розвитку галузі, які є результатом масштабних змін у парадигмі вищої освіти України.

Головною вимогою останніх десяти років до туристичної освіти та її завданням є вдосконалення якості підготовки кваліфікованих фахівців туристичної галузі здатних задовольнити попит на ринку. Саме такі дослідження як контент-аналіз наукової літератури дозволяють зробити об'єктивний огляд наявних наукових джерел та виокремити тенденції розвитку галузі[5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українських періодичних виданнях темі контент-аналізу досліджень з напряму професійної освіти в туристичній сфері протягом зазначеного періоду не приділено достатньо уваги. Кашинська О. Є. у своїй статті здійснює огляд наукових робіт вітчизняних та зарубіжних дослідників з проблеми підготовки фахівців для готельного господарства, визначає актуальні напрями наукових досліджень, основні завдання та шляхи їх вирішення. Автор встановлює недостатньо досліджені аспекти фахової освіти туристичної галузі:

- навчально-методичне забезпечення;
- організація практик;
- принцип неперервності та наступності освіти.

Конкретних хронологічних рамок дослідниця не вказує, але виходячи з матеріалу статті, проаналізовано дисертації 2000-2014 років [2].

В закордонних фахових виданнях таким аналізам присвячена достатня кількість статей. Найбільш ґрунтовним дослідженням є робота англійського вченого Дж. Трайба «Дослідження тенденцій та сучасних викликів у туристичній освіті» [8], що видана у 2002 році як підсумкова аналітична стаття з напрямів наукових досліджень в галузі туристичної освіти минулого століття. Автор відсортував за ключовими словами наукову літературу та отримав 302 статті, які було згенеровано до 47 категорій та поділено за основними напрямками досліджень:

- розробка освітніх програм – 86%;
- розвиток студентів та результат навчання - 7%;
- організація навчання та його зміст – 3%;
- викладання, навчання та контроль знань – 3%;
- навчальні ресурси та їх вдосконалення – 1%

Автор дійшов висновку, що велика кількість статей не завжди означає їх високу якість. Формування понятійно-категорійного апарату туристичної освіти починає набирати актуальності у порівнянні з дослідженнями щодо формування професійно-технічних навичок, тобто переважають базові теоретичні дослідження над практичними, оскільки попередні емпіричні знання галузі на зламі тисячоліть виявилися застарілими. Трайб вперше помічає два найважливіші напрями подальших наукових пошуків в галузі туристичної освіти - мультидисциплінарність та інтернаціоналізація, які й стали основою побудови освітньої парадигми туристичної галузі всього світу початку наступного тисячоліття. А також закликає до дисбалансу в напрямках досліджень з метою досягнення найбільшої ефективності в процесі підготовки студентів.

Наступне ґрунтовне дослідження зробили вчені політехнічного університету Гонконгу в роботі «Дослідження освіти в галузі готельного господарства та туризму з 2005 по 2014 роки...»[6], де проаналізували 644 статті з тринадцяти журналів туристичної галузі та надали пропозиції щодо подальших наукових пошуків в галузі туристичної освіти. В результаті аналізу матеріал було поділено на п'ять базових напрямів досліджень (викладання та навчання, розвиток студентів, навчальні програми, освітнє середовище, підвищення кваліфікації викладачів), які мали в собі ще тридцять підтем. Цей огляд дає важливе відображення наукової діяльності останніх десяти років у сфері туристичної освіти, узагальнює сучасні знання та пропонує шляхи майбутніх наукових пошуків, таких як:

- інноваційні або альтернативні форми навчання;
- вдосконалення освітніх онлайн-платформ та моніторинг якості дистанційної освіти;
- інноваційна педагогіка;
- відстеження професійних досягнень випускників, їх кар'єрного шляху та особистісного зростання, « не важливо, працюєш ти за фахом чи ні, якщо ти успішний в житті, значить якість отриманої освіти була на вищому рівні»[6, с.156];
- моніторинг успішності нових навчальних програм;
- інтернаціоналізація туристичної освіти;
- важливість викладання загальних та гуманітарних дисциплін;
- розвиток викладачів з точки зору сприйняття академічної кар'єри, подолання стресу, балансу між роботою та власним життям, задоволення роботою професорсько-викладацького складу. Зокрема, автори стверджують, що «критичні або рефлексивні розповіді про те, як «бути професором туризму», або «як ми стаємо тим, ким є через те, що робимо», також можуть пролити світло і на освіту, і на туристичну галузь»[6, с.157].

У 2019 році вчені з Гонконгу підводять підсумовують дослідження в туристичній освіті, аналізуючи 77 статей журналу «Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education» [1] з 2008 по 2017 роки. За допомогою контент-аналізу статей спрогнозовано ключові напрями подальших наукових пошуків:

- мультидисциплінарність туристичної освіти;
- мультиплікативність туристичної галузі та її вплив на суспільство;
- акцент уваги на студентах, як предметі дослідження.

Але, не зважаючи на достатньо велику кількість аналітичного матеріалу, автори виділяють певні обмеження. По-перше, статті лише одного видання не представляють об'єктивної ситуації в галузі туристичної освіти попри те, що журнал індексується SSCI. В перспективі є необхідність включення додаткових пошукових систем та журналів в аналіз для підтвердження результатів. По-друге, проміжок часу в 10 років є достатнім для окреслення поточної ситуації в туристичній освіті, але термін повинен бути розширений для аналізу еволюції розвитку досліджуваного напрямку [7].

Отже, своєчасний огляд наукових джерел дає змогу отримати об'єктивні знання про напрями досліджень в певній галузі за конкретний період, оскільки актуальність дослідницьких тем змінюється відповідно до викликів глобального розвитку галузі. Тому ми вважаємо, що цілком доцільно та своєчасно кількісно проаналізувати напрями наукових пошуків в нашій країні за останні десять років, порівняти їх зі світовою тенденцією розвитку туристичної освіти та виокремити національні особливості досліджень.

Мета статті – опрацювати інтернет-ресурси та сформулювати список наявних досліджень, проаналізувати наукові здобутки останнього десятиріччя з проблеми професійної підготовки фахівців туристичної галузі в Україні, окреслити еволюцію розвитку конкретних напрямів досліджень, визначити малодосліджені теми та порівняти результати нашого дослідження із результатами подібних аналізів закордонних науковців з метою визначення спільних та відмінних рис розвитку галузі в Україні та світі.

Поставлена мета передбачає розв'язання низки **завдань**:

- ознайомитись з особливостями використання методу контент-аналізу в закордонних дослідженнях;
- проаналізувати наукові дослідження за кількісно-якісними показниками в хронологічному порядку;
- схарактеризувати взаємозв'язок актуальності проблеми досліджень з зовнішніми факторами та викликами туристичної галузі;
- виокремити малодосліджені теми;
- порівняти тенденції актуальних тем з професійної туристичної освіти закордоном та в Україні.

Методи та організація дослідження. Об'єктом дослідження було обрано дисертаційні роботи науковців України в період з 2010 до 2019 років включно. Для окреслення загальної картини напрямів досліджень в туристичній освіті ми відібрали всі наявні в електронних бібліотеках автореферати дисертацій за спеціальністю. Статті та тези не брались до уваги, оскільки на сучасному етапі рівень розвитку та використання засобів діджиталізації в бібліотечних фондах не достатній для об'єктивного аналізу літератури, тому ми звузили межі аналізу лише до авторефератів наукових досліджень. Для проведення контент-аналізу акцентовано увагу саме на останньому десятиріччі, оскільки в цей час відбувались глобальні зміни в структурі освіти, формувались нові підходи до навчання та нові освітні стандарти в професійній підготовці, науковці готували теоретико-методичне підґрунтя для впровадження нової освітньої системи з підготовки фахівців туристичної галузі.

Предметом аналізу є проблема що розкрита в дисертації та рік оприлюднення дисертації. Таким чином ми прагнули прослідкувати динаміку актуальності конкретних напрямів наукових пошуків в певних хронологічних рамках та виявити причини дослідження саме цих теми.

Критерії відбору авторефератів для аналізу:

- 1) спеціальність ВАК: 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти;
- 2) хронологічні рамки: 2010-2019 роки;
- 3) наявність роботи в каталогах електронних бібліотек;
- 4) ключові слова пошуку: професійна освіта, туристична освіта, туризм, готельно-ресторанна справа, екскурсійна діяльність, менеджер з туризму.

Вищезазначеним критеріям відповідає 57 дисертаційних робіт, що розміщені на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського[4].

Рис. 1. Кількісний показник дисертацій за хронологією

Виклад основного матеріалу. Зібраний та проаналізований фактичний матеріал дозволяє проілюструвати певні спостереження (рис.1). В межах окресленого хронологічного періоду було написано 49 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук та 8 дослідницьких робіт на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук. Слід також зазначити, що перше п'ятиріччя було більш продуктивним за кількісним показником з обох наукових ступенів: 28 кандидатських дисертацій та 5 робіт на здобуття ступеня доктора наук і відповідно 21 і 3 дисертації у другому п'ятиріччі.

За матеріалами здійсненого обстеження маємо змогу згрупувати наявні автореферати за такими напрямками досліджень (рис.2):

1. Формування загальних компетентностей фахівців з туризму у ВНЗ. Цьому напрямку присвячено 23 роботи, де досліджено проблеми формування уміння працювати в міжнародному середовищі, вільне володіння іноземними мовами, уміння розробляти проекти та управляти ними, формування загальнокультурної та комунікативної компетентностей і т. ін. Особлива увага зосереджена на підготовці висококваліфікованих фахівців у сфері міжнародних відносин, що пояснюється сучасною глобалізацією світового господарства, а також на формуванні вмінь проектної діяльності, що дає змогу підготувати креативних та професійних керівників туристичної галузі в Україні.

2. Формування фахових компетентностей у ВНЗ досліджено в 12 працях. Актуальними були дослідження моделей підготовки фахівців до організації, управління та реалізації спортивно-масової, рекреаційної, екскурсійної та маркетингової діяльності.

3. Тема професійної підготовки фахівців туристичної галузі у закладах I-II рівня акредитації розкрита у 8 дисертаціях. Досліджено методи, зміст та

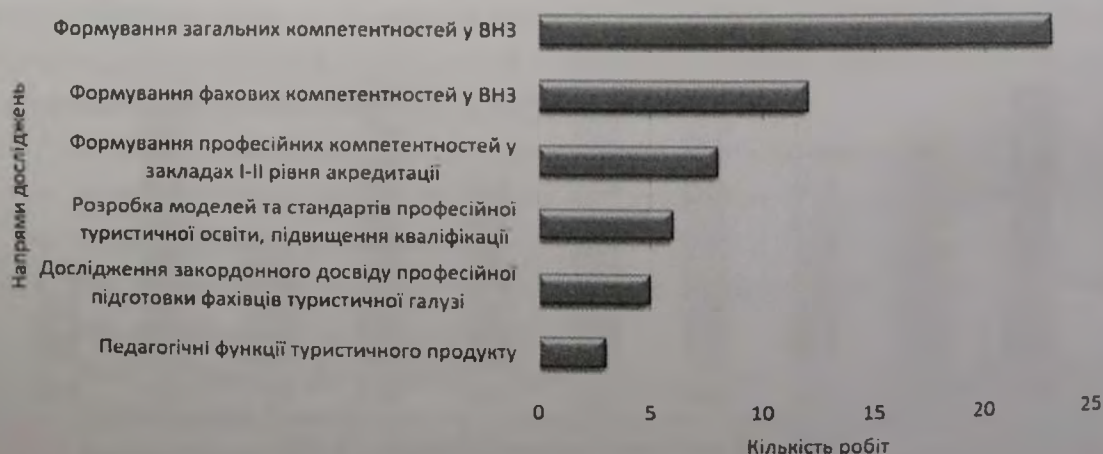

Рис. 2. Кількісний аналіз наукових досліджень за напрямками

засоби формування професійних компетентностей у коледжах та професійно-технічних навчальних закладах.

4. Розробка моделей та стандартів професійної туристичної освіти, підвищення рівня кваліфікації фахівців, теоретичні та методичні засади професійної підготовки спеціалістів галузі, педагогічні умови навчально-методичного забезпечення освіти в туризмі досліджуються у 6 дисертаціях.

5. Вивченню закордонного досвіду професійної підготовки фахівців туристичної галузі доклали зусиль науковці п'яти робіт. Сюди входять аналіз змісту, форм, методів та засобів професійної підготовки менеджерів з туризму в інших країнах, функціонування системи підготовки фахівців та визначення можливостей використання закордонного досвіду в підготовці кваліфікованих кадрів України. Наукові пошуки здійснювались в таких країнах як Канада, Мексика, Польща, Угорська Республіка та Швейцарія.

6. Дослідженню освітньої функції туризму, використанню турпродукту з навчальною та виховною метою, а та формуванню у фахівців з туризму педагогічних компетенцій для використання їх в подальшій професійній діяльності присвячено 3 дисертації.

Аналіз отриманих наукових результатів. На початку досліджуваного періоду, у зв'язку з активним процесом інтернаціоналізації освіти, головним завданням теорії професійної освіти була розробка теоретико-методичної бази формування професійних компетенцій, в результаті чого 2010-2015 роки стали періодом формування базового наукового підґрунтя нової освітньої парадигми в Україні. Це засвідчує кількісний показник нашого аналізу – близько 58% наукових досліджень, від загальної кількості робіт, припадає на перше п'ятиріччя, до того ж, шість із восьми докторських дисертацій були написані саме в окреслений період. Кульмінаційним моментом ґрунтовних теоретичних досліджень цього періоду став Наказ від 04.10.18 р. «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» [3] та підготовлено до обговорення проект стандарту туристичної освіти магістерського рівня. Активні процеси глобалізації та інтернаціоналізації туристичної галузі, та освіти зокрема, також знайшли свій відбиток в досліджуваних проблемах цього періоду. Вивченню та аналізу закордонного досвіду професійної туристичної освіти присвячено близько 20% дисертацій, на формуванні комунікативних компетенцій, у тому числі і іншомовних, та формуванні професійної культури, полікультурних компетенцій акцентують увагу трохи більше 30% дослідників. Значну увагу приділено професійній підготовці фахівців в закладах I-II рівня акредитації.

Дисертації середини десятиріччя були здебільшого присвячені сучасним викликам туристичної галузі щодо фахової підготовки спеціалістів та стосува-

лась формуванню готовності фахівців до конкретних напрямків діяльності, наприклад, спортивного туризму та активного дозвілля. Також в цей час набуває актуальності тема здоров'язберігаючої функції туристичного відпочинку, що і обумовлює збільшення кількості подальших наукових пошуків саме в цьому напрямі.

Друга половина хронологічних рамок охоплює 42% дисертацій від загального обсягу де спостерігається тенденція відходу від теоретичних досліджень та акцентується увага на формуванні конкретних компетенцій, як загальних так і фахових. Актуальною є проблема формування професійної культури: загальнокультурної, міжкультурної, кроскультурної та полікультурної компетентностей. Об'єм досліджень з цієї теми становить 21% від кількості дисертацій оприлюднених в другій половині десятиріччя. Наступний 21% досліджень присвячено формуванню фахових компетенцій з конкретних видів туристичної діяльності: спортивно-оздоровчого туризму, етнографічного туризму, екскурсійної діяльності, підготовки інструкторів туристичного супроводу. Також актуальними в цей період залишились проблеми формування загальних компетенцій, які сприяють глобалізації туристичної галузі: іншомовна компетенція, навички проектної, правової, маркетингової та інформаційно-комунікативної діяльності.

У порівнянні з попереднім контент-аналізом наукових робіт українськими авторами [2, с.218] можна стверджувати, що кількість напрямів наукових досліджень значно розширилась та доповнила попередні прогалини професійної підготовки. Зокрема збільшився кількісно-якісний показник теоретичних досліджень та формування понятійно-категоріального апарату, розроблено моделі підготовки кваліфікованих кадрів та затверджено стандарти підготовки фахівців туристичних напрямів.

Отже, як висновок, маємо зазначити що динаміка актуальності напрямів наукових пошуків цілком закономірна і відповідає запитам туристичної галузі до підготовки фахівців в окреслений період. Перша половина десятиріччя характеризується накопиченням теоретичних знань та формуванням базових основ для підготовки кваліфікованих кадрів. В другій половині десятиріччя, на базі розроблених теоретичних стандартів, дослідники акцентують увагу на деталізації фахової підготовки та відповідають на виклики активного розвитку світового туризму.

Висновки. Швидкий глобальний розвиток світового туризму вимагає вчасного аналізу досліджень професійної підготовки фахівців та активної реакції на запити і вимоги галузі. Періодичний контент-аналіз наукових доробків дозволив нам простежити динаміку розвитку професійної підготовки фахівців з туризму, виявити наявні прогалини та спрогнозувати подальші напрями наукових пошуків:

- активна діджиталізація сучасного світу спонукає до формування готовності майбутніх фахівців до використання новітніх технологічних досягнень в професійній діяльності;
- разом з формуванням фахових компетенцій не виключається важливість вивчення і загальних дисциплін, які формують світогляд особистості, дозволяють окреслити загальну картину розвитку світу та формують головні принципи сталого розвитку туризму;
- повністю відсутні дослідження з моніторингу впливу якості вищої туристичної освіти на подальший кар'єрний розвиток випускників.

Результати здійсненого аналізу дозволяють зробити висновок, що теоретико-методологічне підґрунтя для професійної підготовки фахівців з туризму практично сформоване і зараз актуальним залишається питання вчасного реагування освіти на виклики туристичної галузі.

У перспективі подальші дослідження наукової літератури з використанням методу контент-аналізу не повинні обмежуватись лише дисертаціями. Це дасть змогу розширити кількісний показник, надати більш об'єктивні знання та ґрунтовніше дослідити педагогічні моделі, методи, засоби та прийоми формування компетенцій фахівців туристичної галузі.

Список використаних джерел:

1. Електронна версія журналу «Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education» : веб-сайт. URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-hospitality-leisure-sport-and-tourism-education> (дата звернення: 03.02.2020)
2. Кашинська О. Є. Огляд дисертаційних досліджень з проблем професійної підготовки фахівців готельного господарства. Педагогіка вищої та середньої школи. 2014. Вип. 41. С. 213-218.
3. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Наказ М-ва освіти і науки України від 4 жовтня 2018 р. № 1068 : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-242-turizm-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti> (дата звернення: 03.02.2020)
4. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://nbuv.gov.ua> (дата звернення: 17.01.2020).
5. Сучасні методики контент-аналізу: навч. посіб. / К. Батаєва та ін. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 416 с.
6. Hsu C. H. C., Xiao H., Chen, N. Hospitality and tourism education research from 2005 to 2014. International Journal of Contemporary Hospitality Management. 2017. № 29(1). P. 141–160.

7. Qian J., Laww R., Li X. Education research in tourism: a longitudinal study of 77 articles between 2008 and 2017. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 2019. № 24. P. 120–129.
8. Tribe J. Research trends and imperatives in tourism education. *Acta Turistica*. 2002. № 14(1). P. 61–81.

Transliteration of References:

1. Bataieva, K., Ivanov, V., Korytnikova, N. et al. (2018). Suchasni metodyky kontent-analizu: navchalnyi posibnyk. Kyiv [in Ukrainian].
2. Hsu, C. H. C., Xiao, H., & Chen, N. (2017). Hospitality and tourism education research from 2005 to 2014. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 29(1), 141–160.
3. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*. URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-hospitality-leisure-sport-and-tourism-education>
4. Kashinskaya, E.E. (2014). Review of dissertation researches on professional training future specialists of the hotel industry. *Pedagogy of Higher and Secondary Education*, issue 41, 213-218 [in Ukrainian].
5. National Library of Ukraine Vernadsky. URL: <http://nbuv.gov.ua> [in Ukrainian].
6. Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 242 «Turyzm» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity: Nakaz M-va osvity i nauky Ukrainy vid 4 zhovtnia 2018 r. № 1068. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-242-turizm-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti> [in Ukrainian].
7. Qian, J., Laww, R., & Li, X. (2019). Education research in tourism: a longitudinal study of 77 articles between 2008 and 2017. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 24, 120–129.
8. Tribe, J. (2002). Research trends and imperatives in tourism education. *Acta Turistica*, 14(1), 61–81.

PETROVA Alona,

Postgraduate Student of Kryvyi Rih State Pedagogical University,
Kryvyi Rih, Ukraine

E-mail: petrova.aa2810@gmail.com

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-9513-5519>

**CONTENT ANALYSIS OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF SPECIALISTS'
PROFESSIONAL TRAINING PROBLEM IN TOURIST INDUSTRY**